

මෙම පාඩම අධ්‍යයනය කිරීමෙන් ඔබට,

- දිග මිනුම් එකතු කිරීමට හා අඩු කිරීමට,
- දිග මිනුම් පූර්ණ සංඛ්‍යාවකින් ගුණ කිරීමට හා බෙදීමට සහ
- සරල රේඛීය තල රූපවල පරිමිතිය සෙවීමට

හැකියාව ලැබේ.

16.1 දිග මනින ඒකක

උස, ගැඹුර, පළල සහ ගනකම යන සෑම වචනයකින් ම විස්තර වන්නේ දිගකි. දිග මැනීම සඳහා මිලිමීටර (mm), සෙන්ටිමීටර (cm), මීටර (m) සහ කිලෝමීටර (km) යන ඒකක භාවිත කරන බව ඔබ ඉගෙන ගෙන ඇත. මෙම දිග මිනුම් ඒකක අතර සම්බන්ධතාව පහත දැක්වේ.

සෙන්ටිමීටර 1 = මිලිමීටර 10
 මීටර 1 = සෙන්ටිමීටර 100
 කිලෝමීටර 1 = මීටර 1000

1 cm = 10 mm
 1 m = 100 cm
 1 km = 1000 m

මෙම සම්බන්ධතා භාවිත කරමින්, යම් ඒකකයකින් දී ඇති දිගක් වෙනත් ඒකකයකින් දැක්වීමට ද ඔබ ඉගෙන ගෙන ඇත. එහි දී තහවුරු කරගත් කරුණු සිහිපත් කර ගැනීම සඳහා පුනරීක්ෂණ අභ්‍යාසයේ යෙදෙන්න.

පුනරීක්ෂණ අභ්‍යාසය

(1) හිස්තැන් සම්පූර්ණ කරන්න.

(i) $13 \text{ mm} = 10 \text{ mm} + \dots \text{ mm}$
 $= \dots \text{ cm} + \dots \text{ mm}$
 $= 1.3 \text{ cm}$

(ii) $45 \text{ mm} = \dots \text{ cm} \dots \text{ mm}$
 $= \dots \text{ cm}$

(iii) $728 \text{ cm} = \dots \text{ m} \dots \text{ cm}$
 $= \dots \text{ m}$

(iv) $7075 \text{ m} = \dots \text{ km} \dots \text{ m}$
 $= \dots \text{ km}$

(v) $305 \text{ mm} = \dots \text{ cm}$

(vi) $150 \text{ cm} = \dots \text{ m}$

(vii) 1540 m = km

(viii) 5.3 cm = mm

(ix) 3.25m = cm

(x) 2.375 km = m

16.2 දිග මිනුම් එකතු කිරීම

රූපයේ දැක්වෙන්නේ 5 cm 5 mmක් දිග රතු පාට රිබන් පටියක් සහ 2 cm 8 mmක් දිග නිල් පාට රිබන් පටියකි. ඒවා එකට යාවන පරිදි කඩදාසියක් මත අලවා ඇති ආකාරය ඊට පහතින් දක්වා ඇත. ඇල වූ රිබන් පටියේ දිග සොයමු.

5 cm 5 mm

2 cm 8 mm

5 cm 5 mm

2 cm 8 mm

මේ සඳහා පටි දෙකෙහි දිග එකතු කළ යුතු වේ.

I ක්‍රමය

cm	mm
5	5
+ 2	8
<u>8</u>	<u>3</u>

මිලිමීටර තීරයේ ප්‍රමාණ එකතු කරමු.

5 mm + 8 mm = 13 mm

13 mm = 1 cm + 3 mm

3 mm, මිලිමීටර තීරයේ ලියමු.

1 cm, සෙන්ටිමීටර තීරයට ගෙන

ගොස් එකතු කරමු.

එවිට 1 cm + 5 cm + 2 cm = 8 cm

8 cm, සෙන්ටිමීටර තීරයේ ලියමු.

∴ මුළු දිග 8 cm 3 mm වේ.

II ක්‍රමය

එක් එක් දිග, cm වලින් දක්වා සුළු කරමු.

5 cm 5 mm = 5.5 cm

2 cm 8 mm = 2.8 cm

8.3 cm = 8 cm 3 mm

cm
5 . 5
+ 2 . 8
<u>8 . 3</u>

● 5 m 65 cm + 15 m 70 cm සුළු කරමු.

I ක්‍රමය

m	cm
5	65
+ 15	70
<u>21</u>	<u>35</u>

සෙන්ටිමීටර තීරයේ ප්‍රමාණ එකතු කරමු.

65 cm + 70 cm = 135 cm

135 cm = 1 m + 35 cm

35 cm, සෙන්ටිමීටර තීරයේ ලියමු.

1 m, මීටර තීරයට ගෙන ගොස් එකතු කරමු.

එවිට, 1 m + 5 m + 15 m = 21 m

21 m, මීටර තීරයේ ලියමු.

II ක්‍රමය

එක් එක් දිග, m වලින් දක්වා සුළු කරමු.

$$5 \text{ m } 65 \text{ cm} = 5.65 \text{ m}$$

$$15 \text{ m } 70 \text{ cm} = 15.70 \text{ m}$$

$$21.35 \text{ m} = 21 \text{ m } 35 \text{ cm}$$

$$\begin{array}{r} \text{m} \\ 5.65 \\ + 15.70 \\ \hline \underline{\underline{21.35}} \end{array}$$

- 3 km 30 m + 980 m සුළු කරමු.

I ක්‍රමය

$$\begin{array}{r} \text{km} \quad \text{m} \\ 3 \quad 30 \\ + \quad 980 \\ \hline 4 \quad 10 \\ \hline \hline \end{array}$$

මීටර තීරයේ ප්‍රමාණ එකතු කරමු.

$$30 \text{ m} + 980 \text{ m} = 1010 \text{ m}$$

$$1010 \text{ m} = 1 \text{ km} + 10 \text{ m}$$

10 m, මීටර තීරයේ ලියමු.

1 km, කිලෝමීටර තීරයට ගෙන ගොස් එකතු කරමු.

$$3 \text{ km} + 1 \text{ km} = 4 \text{ km}$$

4 km, කිලෝමීටර තීරයේ ලියමු.

II ක්‍රමය

එක් එක් දිග, km වලින් දක්වා සුළු කරමු.

$$3 \text{ km } 30 \text{ m} = 3.030 \text{ km}$$

$$980 \text{ m} = 0.980 \text{ km}$$

$$4.010 \text{ km} = 4 \text{ km } 10 \text{ m}$$

$$\begin{array}{r} \text{km} \\ 3.030 \\ + 0.980 \\ \hline \underline{\underline{4.010}} \end{array}$$

නිදසුන 1

12 m 70 cm + 8 m 5 cm + 15 m 80 cm සුළු කරන්න.

I ක්‍රමය

$$\begin{array}{r} \text{m} \quad \text{cm} \\ 12 \quad 70 \\ 8 \quad 05 \\ + 15 \quad 80 \\ \hline 36 \quad 55 \\ \hline \hline \end{array}$$

II ක්‍රමය

$$12 \text{ m } 70 \text{ cm} = 12.70 \text{ m}$$

$$8 \text{ m } 5 \text{ cm} = 8.05 \text{ m}$$

$$15 \text{ m } 80 \text{ cm} = 15.80 \text{ m}$$

$$\begin{array}{r} \text{m} \\ 12.70 \\ + 8.05 \\ 15.80 \\ \hline \underline{\underline{36.55}} \end{array}$$

$$36.55 \text{ m} = 36 \text{ m } 55 \text{ cm}$$

16.1 අභ්‍යාසය

(1) සුළු කරන්න.

(i) cm mm	(ii) cm mm	(iii) m cm	(iv) km m
5 6	13 6	4 35	3 70
+ 12 3	+ 17 8	+ 7 80	+ 1 5
=====	=====	=====	=====

(v) 2 km 780 m + 1 km 530 m

(vi) 57 cm 8 mm + 8 cm 7 mm + 12 cm 7 mm

(vii) 8 m 53 cm + 7 m 75 cm + 4 m 2 cm

(viii) 1 km 730 m + 4 km 20 m + 950 m

(2) නිපුණ, තම නිවසේ සිට 1 km 370 m දුරින් වූ බස් නැවතුම්පලට බයිසිකලයෙන් ගොස්, එතැන් සිට 5 km 680 m දුරින් වූ පාසලට බසයෙන් යයි. නිපුණගේ නිවසේ සිට පාසලට ඇති මුළු දුර සොයන්න.

(3) බිත්ති සැරසිල්ලක් සඳහා වර්ණ රිබන් පටියක් කැබලි තුනකට කපා ඇත්තේ පහත පරිදි ය.

පළමු කැබැල්ල 12 cm 8 mm
 දෙවන කැබැල්ල 8 cm 4 mm
 තුන්වන කැබැල්ල 4 cm

මෙම පටි සියල්ල කපා ගැනීමට අවශ්‍ය රිබන් පටියේ අවම දිග සොයන්න.

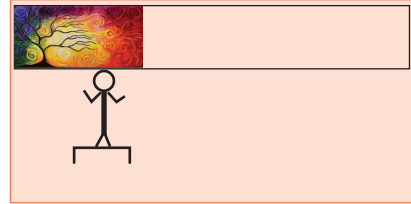
(4) 1 m 23 cm, 2 m 9 cm සහ 1 m 73 cm දිගින් යුත් එකම වර්ගයේ යකඩ කුරු කැබලි 3ක් ඇත. ඉන් 2ක් තෝරාගෙන යකඩ කුරුවල දිග නොවෙනස් වන සේ එක කෙළින් පැස්සීමෙන් සාදා ගත හැකි,

- (i) දිග ම කම්බි කුරේ දිග ද
- (ii) කෙටි ම කම්බි කුරේ දිග ද වෙන වෙනම සොයන්න.

16.3 දිග මිනුම් අඩු කිරීම

- පන්ති කාමරයක 5 m 50 cmක් දිග බිත්තියක ඉහළ දාරය දිගේ ඇති තීරුවක චිත්‍ර මෝස්තරයක් ඇඳීමට තීරණය කර ඇත. පළමු දිනයේ දී එම තීරුවේ 1 m 80 cmක් දිග කොටසක් නිම කරන ලදී. චිත්‍ර මෝස්තරය ඇඳීමට ඉතිරි වූ බිත්ති කොටසේ දිග සොයමු.

මේ සඳහා බිත්තියේ මුළු දිගෙන් චිත්‍රය ඇඳ ඇති කොටසේ දිග අඩු කළ යුතු වේ.

I ක්‍රමය

එක් එක් දිග, මීටරවලින් දැක්වමු.

$$5 \text{ m } 50 \text{ cm} = 5.50 \text{ m}$$

$$1 \text{ m } 80 \text{ cm} = 1.80 \text{ m}$$

$$5 \text{ m } 50 \text{ cm} - 1 \text{ m } 80 \text{ cm} = 3.70 \text{ m}$$

$$= 3 \text{ m } 70 \text{ cm}$$

∴ බිත්ති කොටසේ දිග = 3 m 70 cm වේ.

$$\begin{array}{r} \text{m} \\ 5.50 \\ - 1.80 \\ \hline \hline 3.70 \end{array}$$

II ක්‍රමය

$$\begin{array}{r} \text{m} \quad \text{cm} \\ 5 \quad 50 \\ - 1 \quad 80 \\ \hline \hline 3 \quad 70 \end{array}$$

50, 80ට වඩා කුඩා වේ. එබැවින් මීටර තීරයේ ඇති 5 mන් 1 mක් සෙන්ටිමීටර තීරයට ගෙන යමු.

එවිට මීටර තීරයේ 4 mක් ඉතිරි වේ.

$$100 \text{ cm} + 50 \text{ cm} = 150 \text{ cm}$$

$$150 \text{ cm} - 80 \text{ cm} = 70 \text{ cm}$$

70 cm, සෙන්ටිමීටර තීරයේ ලියමු.

මීටර තීරයේ ඉතිරි 4 mන් 1 mක් අඩු කරමු.

$$4 \text{ m} - 1 \text{ m} = 3 \text{ m}$$

3 m, මීටර තීරයේ ලියමු.

චිත්‍ර මෝස්තරය ඇඳීමට ඉතිරි වූ කොටසේ දිග 3 m 70 cm වේ.

නිදසුන 1

32 cm 3 mm දිග රිබන් කැබැල්ලකින් 7 cm 5 mm දිග රිබන් කැබැල්ලක් කපා ඉවත් කරන ලදී. ඉතිරි රිබන් කැබැල්ලේ දිග සොයමු.

32 cm 3 mm න් 7 cm 5 mm ක් අඩු කළ යුතු ය.

I ක්‍රමය

cm	mm
32	3
- 7	5
24	8

3, 5ට වඩා කුඩා වේ. සෙන්ටිමීටර තීරයේ ඇති 32 cm න් 1 cm ක්, මිලිමීටර තීරයට ගෙන යමු. එවිට සෙන්ටිමීටර තීරයේ 31 cm ක් ඉතිරි වේ.

$10 \text{ mm} + 3 \text{ mm} = 13 \text{ mm}$

$13 \text{ mm} - 5 \text{ mm} = 8 \text{ mm}$

8 mm, මිලිමීටර තීරයේ ලියමු. සෙන්ටිමීටර තීරයේ ඉතිරි 31 cm න් 7 cm ක් අඩු කරමු.

$31 \text{ cm} - 7 \text{ cm} = 24 \text{ cm}$

II ක්‍රමය

එක් එක් දිග cm වලින් දක්වා, සුළු කරමු.

$32 \text{ cm } 3 \text{ mm} = 32.3 \text{ cm}$
 $7 \text{ cm } 5 \text{ mm} = 7.5 \text{ cm}$

ඉතිරි රිබන් කැබැල්ලේ දිග = $24.8 \text{ cm} = 24 \text{ cm } 8 \text{ mm}$

	cm
	32 . 3
-	7 . 5
	24 . 8

නිදසුන 2

6 km 50 m - 2 km 700 m සුළු කරන්න.

I ක්‍රමය

km	m
6	50
- 2	700
3	350

50, 700ට වඩා කුඩා වේ. කිලෝමීටර තීරයේ ඇති 6 km න් 1 km ක්, මීටර තීරයට ගෙන එමු.

$1000 \text{ m} + 50 \text{ m} = 1050 \text{ m}$

$1050 \text{ m} - 700 \text{ m} = 350 \text{ m}$

350 m, මීටර තීරයේ ලියමු. කිලෝමීටර තීරයේ ඉතිරි 5 km න්, 2 km අඩු කරමු.

$5 \text{ km} - 2 \text{ km} = 3 \text{ km}$

3 km, කිලෝමීටර තීරයේ ලියමු.

II ක්‍රමය

එක් එක් දිග, කිලෝමීටරවලින් දක්වා සුළු කරමු.

$6 \text{ km } 50 \text{ m} = 6.050 \text{ km}$
 $2 \text{ km } 700 \text{ m} = 2.700 \text{ km}$
 $3.350 \text{ km} = 3 \text{ km } 350 \text{ m}$

	km
	6 . 050
-	2 . 700
	3 . 350

16.2 අභ්‍යාසය

(1) සුළු කරන්න.

(i) $10 \text{ cm } 8 \text{ mm} - 2 \text{ cm } 5 \text{ mm}$

(ii) $15 \text{ cm } 5 \text{ mm} - 9 \text{ mm}$

(iii) $7 \text{ m } 85 \text{ cm} - 4 \text{ m } 75 \text{ cm}$

(iv) $75 \text{ m } 5 \text{ cm} - 57 \text{ m } 85 \text{ cm}$

(v) $12 \text{ km } 300 \text{ m} - 8 \text{ km } 500 \text{ m}$

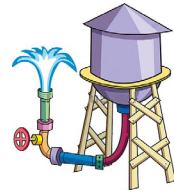
(vi) $24 \text{ km } 75 \text{ m} - 15 \text{ km } 350 \text{ m}$

(2) රුවිනි $1 \text{ m } 35 \text{ cm}$ ක් උස ය. ගයනි $1 \text{ m } 48 \text{ cm}$ ක් උස ය. රුවිනිට වඩා ගයනි කොපමණ ප්‍රමාණයක් උසින් වැඩි ද?

(3) වෙළෙඳසලක තිබූ 35 m ක් දිග රෙදි රෝලකින් $20 \text{ m } 80 \text{ cm}$ ක ප්‍රමාණයක් විකුණන ලදී. ඉතිරි රෙදි ප්‍රමාණය සොයන්න.

(4) ජල ටැංකියක ගැඹුර $1 \text{ m } 30 \text{ cm}$ කි. එහි 80 cm ක් උසට ජලය පිරී ඇත. ටැංකිය සම්පූර්ණයෙන් පිරවීමට තව කොපමණ උසකට ජලය පිරවිය යුතු ද ?

(5) 15 m ක් දිග කාණුවක් කැපීමට කම්කරුවකුට භාර දී ඇත. ඔහු පළමු දින $3 \text{ m } 40 \text{ cm}$ ක කොටසක් කපා නිම කරන ලදී. කැපීමට ඉතිරි කාණු කොටසේ දිග සොයන්න.

(6) විද්‍යාලයීය නිවාසාන්තර ක්‍රීඩා තරගයක දී ධාවන තරගයක් සඳහා 10 km ක දුරක් දිව යෑමට නියමිත ව තිබිණි. මෙම තරගයට සහභාගි වූ නිශාම් $8 \text{ km } 850 \text{ m}$ ක දුරක් දිව ගිය පසු හදිසි ආබාධයකට ලක්වීම නිසා තරගයෙන් ඉවත් විය. තරගය නිම කිරීමට නිශාම්ට දිව යෑමට ඉතිරිව තිබූ දුර සොයන්න.

16.4 දිග මිනුම් ගුණ කිරීම, බෙදීම

● දිග මිනුම්, පූර්ණ සංඛ්‍යාවකින් ගුණ කිරීම

➤ තැගි පාර්සලයක් සැරසීමට $1 \text{ m } 80 \text{ cm}$ දිග රිබන් කැබැල්ලක් අවශ්‍ය වේ. තැගි පාර්සල් 8ක් සැරසීමට අවශ්‍ය රිබන්වල දිග සොයමු.

තැගි පාර්සල් 8ක් සැරසීමට එක් තැගි පාර්සලයක් සැරසීමට අවශ්‍ය රිබන් කැබැල්ලේ දිග මෙන් අට ගුණයක් දිග රිබන් අවශ්‍ය වේ. එබැවින්, $1 \text{ m } 80 \text{ cm}$, 8න් ගුණ කළ යුතු ය.

I ක්‍රමය

m	cm
1	80
×	8
14	40

∴ මුළු දිග 14 m 40 cm වේ.

$$80 \text{ cm} \times 8 = 640 \text{ cm}$$

640 cm = 6 m 40 cm බැවින්, 40 cm, සෙන්ටිමීටර තීරයේ ලියමු.

$$1 \text{ m} \times 8 = 8 \text{ m.}$$

සෙන්ටිමීටර තීරයේ ඉතිරි වූ 6 m, 8 mට එකතු කරමු.

$$8 \text{ m} + 6 \text{ m} = 14 \text{ m}$$

14 m, මීටර තීරයේ ලියමු.

II ක්‍රමය

1 m 80 cm, සෙන්ටිමීටරවලින් දක්වා, 8න් ගුණ කරමු.

$1 \text{ m } 80 \text{ cm} = 180 \text{ cm}$
 $180 \text{ cm} \times 8 = 1440 \text{ cm}$

∴ මුළු දිග 1440 cm = 14 m 40 cm

	cm
	180
×	8
	1440

➤ 3 cm 7 mm × 5 සුළු කරමු.

I ක්‍රමය

cm	mm
3	7
×	5
18	5

$$7 \text{ mm} \times 5 = 35 \text{ mm}$$

$$35 \text{ mm} = 3 \text{ cm } 5 \text{ mm}$$

5 mm, මිලිමීටර තීරයේ ලියමු.

$$3 \text{ cm} \times 5 = 15 \text{ cm}$$

මිලිමීටර තීරයේ ඉතිරි වූ 3 cm, 15 cmට එකතු කරමු.

$$3 \text{ cm} + 15 \text{ cm} = 18 \text{ cm}$$

18 cm, සෙන්ටිමීටර තීරයේ ලියමු.

II ක්‍රමය

3 cm 7 mm, මිලිමීටරවලින් දක්වා, 5න් ගුණ කරමු.

$3 \text{ cm } 7 \text{ mm} = 37 \text{ mm}$
 $37 \text{ mm} \times 5 = 185 \text{ mm}$

3 cm 7 mm × 5 = 18 cm 5 mm

185 mm = 18 cm 5 mm

	mm
	37
×	5
	185

➤ 3 km 175 m × 12 සුළු කරමු.

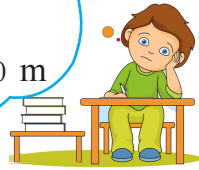
I ක්‍රමය

km	m
3	175
×	12
38	100

පළමු ව 175 m, 12න් ගුණ කරමු.
 $175 \text{ m} \times 12 = 2100 \text{ m}$
 $= 2 \text{ km } 100 \text{ m}$

දැන් 3 km, 12න් ගුණ කරමු.
 $3 \text{ km} \times 12 = 36 \text{ km}$

$3 \text{ km } 175 \text{ m} \times 12 = 36 \text{ km} + 2 \text{ km } 100 \text{ m}$
 $= 38 \text{ km } 100 \text{ m}$

II ක්‍රමය

3 km 175 m, මීටරවලින් දක්වා, 12න් ගුණ කරමු.
 $3 \text{ km } 175 \text{ m} = 3175 \text{ m}$
 $3175 \text{ m} \times 12 = 38100 \text{ m} = 38 \text{ km } 100 \text{ m}$
 $\therefore 3 \text{ km } 175 \text{ m} \times 12 = 38 \text{ km } 100 \text{ m}$

	m
	3175
×	12
	6350
	3175
	38100

16.3 අභ්‍යාසය

(1) සුළු කරන්න.

(i) 5 cm 2 mm × 5	(ii) 12 cm 7 mm × 5	(iii) 5 m 25 cm × 7
(iv) 2 m 50 cm × 15	(v) 35 km 7 m × 6	(vi) 2 km 450 m × 16

(2) ළමා ඇඳුමක් මැසීමට රෙදි 1 m 35 cmක් අවශ්‍ය වේ. එවැනි ඇඳුම් 8ක් මැසීමට අවශ්‍ය වන රෙදි ප්‍රමාණය සොයන්න.

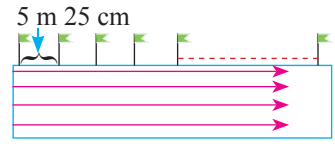

(3) බිත්ති සැරසිල්ලක් සෑදීම සඳහා 12 cm 5 mmක් දිග රිබන් කැබලි 7ක් කපා ගත යුතු වේ. මෙම කැබලි සියල්ල කපා ගැනීමට අවශ්‍ය රිබන් පටියේ අවම දිග සොයන්න.

(4) ක්‍රීඩා පිට්ටනියක සරල රේඛීය ධාවන පථයක මායිම දිගේ 5 m 25 cmක පරතරයකින් කොඩි 21ක් සිටුවා ඇත.

- (i) කොඩි පේළියේ 5 m 25 cmක පරතර කීයක් තිබේ ද?
- (ii) පළමු හා 21 වන කොඩිය අතර දුර සොයන්න.

- (5) පිඟන් ගඬොලක ගනකම 1 cm 4 mmකි. එවැනි පිඟන් ගඬොල් 12ක් එක මත එක තැබූ විට, පිඟන් ගඬොල් ගොඩේ උස සොයන්න.
- (6) දෙමහල් නිවාසයක දෙවන මහලට යාමට සමාන උසකින් යුත් පඩි 35ක් නැගිය යුතු ය. එක් පඩියක උස 15.75 cm නම්,
- (i) දෙවන මහල පිහිටා ඇත්තේ බිම්මහලේ සිට කොපමණ සෙන්ටිමීටර ප්‍රමාණයක් ඉහළින් දැයි සොයන්න.
- (ii) එම දුර මීටරවලින් ප්‍රකාශ කරන්න.

● දිග මිනුම්, පූර්ණ සංඛ්‍යාවකින් බෙදීම

දැන් අපි දිග මිනුම් බෙදීම සිදු කරන ආකාරය විමසා බලමු.

➤ 5 m 46 cmක් දිග කමිබියක් සමාන කැබලි දෙකකට කැපූ විට එක් කැබැල්ලක දිග සොයමු.

මේ සඳහා කමිබියේ දිග, දෙකෙන් බෙදිය යුතු වේ.

I ක්‍රමය

5 m 46 cm, සෙන්ටිමීටරවලින් දක්වා 2න් බෙදමු.

5 m 46 cm = 546 cm
 $546 \text{ cm} \div 2 = 273 \text{ cm}$

$$\begin{array}{r}
 273 \text{ cm} \\
 2 \overline{) 546 \text{ cm}} \\
 \underline{4} \\
 14 \\
 \underline{14} \\
 6 \\
 \underline{6} \\
 0
 \end{array}$$

$\therefore 273 \text{ cm} = 2 \text{ m } 73 \text{ cm}$

\therefore කමිබි කැබැල්ලක දිග = 2 m 73 cm

II ක්‍රමය

$$\begin{array}{r}
 2 \text{ m } 73 \text{ cm} \\
 2 \overline{) 5 \text{ m } 46 \text{ cm}} \\
 \underline{4} \\
 1 \text{ m} \rightarrow \underline{100 \text{ cm}} \\
 \phantom{1 \text{ m}} \underline{146 \text{ cm}} \\
 \phantom{1 \text{ m}} \phantom{146 \text{ cm}} \underline{146 \text{ cm}} \\
 \phantom{1 \text{ m}} \phantom{146 \text{ cm}} \phantom{146 \text{ cm}} 00
 \end{array}$$

මීටර තීරයේ ඇති 5 m , 2න් බෙදමු.

ඉතිරි 1 m, සෙන්ටිමීටර තීරයට ගෙන යමු.

එවිට සෙන්ටිමීටර තීරයේ ඇති සෙන්ටිමීටර ගණන

$100 \text{ cm} + 46 \text{ cm} = 146 \text{ cm}$ වේ.

$146 \text{ cm} \div 2 = 73 \text{ cm}$

\therefore කමිබි කැබැල්ලක දිග = 2 m 73 cm

නිදසුන 1

- 65 cm 7 mm ÷ 9 සුළු කරන්න.

I ක්‍රමය

65 cm 7 mm, මිලිමීටරවලින් දක්වා 9න් බෙදමු.

$$65 \text{ cm } 7 \text{ mm} = 657 \text{ mm}$$

$$65 \text{ cm } 7 \text{ mm} \div 9 = 73 \text{ mm}$$

$$= 7 \text{ cm } 3 \text{ mm}$$

$$\begin{array}{r} 73 \text{ mm} \\ 9 \overline{) 657 \text{ mm}} \\ \underline{63} \\ 27 \text{ mm} \\ \underline{27 \text{ mm}} \\ \underline{00} \end{array}$$

II ක්‍රමය

$$\begin{array}{r} 7 \text{ cm } 3 \text{ mm} \\ 9 \overline{) 65 \text{ cm } 7 \text{ mm}} \\ \underline{63} \\ 2 \rightarrow 20 \text{ mm} \\ \underline{27 \text{ mm}} \\ \underline{27 \text{ mm}} \\ \underline{00} \end{array}$$

සෙන්ටිමීටර තීරයේ ඇති 65 cm, 9න් බෙදමු.

ඉතිරි 2 cm, මිලිමීටර තීරයට ගෙන යමු.

එවිට මිලිමීටර තීරයේ ඇති මිලිමීටර ගණන සොයමු.

$$20 \text{ mm} + 7 \text{ mm} = 27 \text{ mm} \text{ වේ.}$$

$$27 \text{ mm} \div 9 = 3 \text{ mm}$$

$$65 \text{ cm } 7 \text{ mm} \div 9 = 7 \text{ cm } 3 \text{ mm}$$

නිදසුන 2

- 8 km 740 m ÷ 5 සුළු කරන්න.

I ක්‍රමය

8 km 740 m, මීටරවලින් දක්වා 5න් බෙදමු.

$$8 \text{ km } 740 \text{ m} = 8740 \text{ m}$$

$$8740 \text{ m} \div 5 = 1748 \text{ m}$$

$$8 \text{ km } 740 \text{ m} \div 5 = 1748 \text{ m}$$

$$= 1 \text{ km } 748 \text{ m}$$

$$\begin{array}{r} 1748 \text{ m} \\ 5 \overline{) 8740 \text{ m}} \\ \underline{5} \\ 37 \\ \underline{35} \\ 24 \\ \underline{20} \\ 40 \\ \underline{40} \\ \underline{00} \end{array}$$

II ක්‍රමය

$$\begin{array}{r} 1 \text{ km } 748 \text{ m} \\ 5 \overline{) 8 \text{ km } 740 \text{ m}} \\ \underline{5} \\ 3 \rightarrow 3000 \text{ m} \\ \underline{3740} \\ \underline{35} \\ 24 \\ \underline{20} \\ 40 \\ \underline{40} \\ \underline{00} \end{array}$$

කිලෝමීටර තීරයේ ඇති 8 km, 5න් බෙදමු.

ඉතිරි 3 km, මීටර තීරයට ගෙන යමු.

එවිට මීටර තීරයේ ඇති මීටර ගණන

$$3000 \text{ m} + 740 \text{ m} = 3740 \text{ m} \text{ වේ.}$$

$$3740 \text{ m} \div 5 = 748 \text{ m}$$

$$8 \text{ km } 740 \text{ m} \div 5 = 1 \text{ km } 748 \text{ m}$$

16.4 අභ්‍යාසය

(1) හිස් තැන් සම්පූර්ණ කරන්න.

$$\begin{array}{r} \dots \text{ cm } \dots \text{ mm} \\ 12 \overline{) 43 \text{ cm } 2 \text{ mm}} \\ \underline{36} \\ \dots \rightarrow \underline{\dots} \\ 72 \text{ mm} \\ \dots \\ \dots \end{array}$$

$$\begin{aligned} \text{(ii) } 43 \text{ cm } 2 \text{ mm} &= \dots \text{ mm} \\ 43 \text{ cm } 2 \text{ mm} \div 12 &= \dots \text{ mm} \div 12 \\ &= \dots \text{ mm} \\ &= \dots \text{ cm } \dots \text{ mm} \end{aligned}$$

(2) සුළු කරන්න.

- (i) $15 \text{ cm } 6 \text{ mm} \div 3$ (ii) $96 \text{ cm } 6 \text{ mm} \div 7$ (iii) $12 \text{ m } 48 \text{ cm} \div 8$
 (iv) $205 \text{ m } 70 \text{ cm} \div 10$ (v) $8 \text{ km } 40 \text{ m} \div 3$ (vi) $2 \text{ km } 750 \text{ m} \div 5$

(3) 8 m ක් දිග කම්බියක් සමාන කැබලි 20කට කැපූ විට එක් කැබැල්ලක දිග සොයන්න.

(4) උත්සවයකට එකම වර්ගයේ කොඩි 25ක් මැසීම සඳහා රෙදි 35 mක් සම්පූර්ණයෙන් යොදා ගන්නා ලදී. එක් කොඩියක් මැසීමට යොදාගත් රෙදි කැබැල්ලක දිග සොයන්න.

(5) රූපයේ දක්වා ඇත්තේ 14 m ක් දිග ඉඩමක වැට සැකසීමට, සමාන පරතරවලින් කොන්ක්‍රීට් කණු 6ක් සිටුවා ඇති ආකාරය යි. එක ළඟ පිහිටි කණු දෙකක් අතර පරතරය සොයන්න. (කණුවල ගනකම නොසලකා හරින්න).

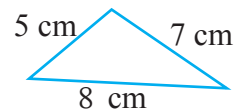

(6) තුර්ය වාදක කණ්ඩායමක නිල ඇඳුම සඳහා රෙදි මීටර 57.6 ක් මිල දී ගෙන සෑම සාමාජිකයකුට ම සමාන ප්‍රමාණයෙන් ලැබෙන සේ 24 දෙනකු අතර බෙදා දෙන ලදී. එක් අයකුට ලැබෙන රෙදි මීටර ගණන සොයන්න.

16.5 පරිමිතිය

සංචාන තල රූපයක පැති සියල්ලේ දිගවල එකතුව, එහි පරිමිතිය ලෙස හඳුන්වන බව ඔබ 6 ශ්‍රේණියේ දී ඉගෙන ගෙන ඇත.

රූපයේ දැක්වෙන ත්‍රිකෝණයේ පරිමිතිය සොයමු.

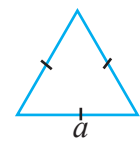
$$\left. \begin{array}{l} \text{රූපයේ දක්වා ඇති ත්‍රිකෝණයේ පැති} \\ \text{සියල්ලේ දිගවල එකතුව} \end{array} \right\} = 8 \text{ cm} + 7 \text{ cm} + 5 \text{ cm}$$

$$= 20 \text{ cm}$$

$$\therefore \text{ත්‍රිකෝණයේ පරිමිතිය} = 20 \text{ cm}$$

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

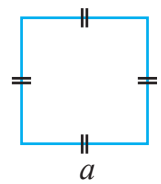
- සමපාද ත්‍රිකෝණයක පරිමිතිය
සමපාද ත්‍රිකෝණයක එක් පාදයක දිග ඒකක a ද,
සමපාද ත්‍රිකෝණයේ පරිමිතිය ඒකක p ද නම්,

$$p = a + a + a$$

$$p = 3a$$

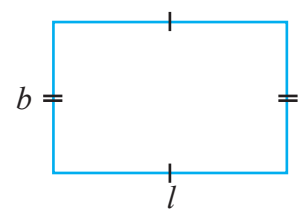
- සමචතුරස්‍රයක පරිමිතිය
සමචතුරස්‍රයක පාදයක දිග ඒකක a ද,
සමචතුරස්‍රයේ පරිමිතිය p ද නම්,

$$p = a + a + a + a$$

$$p = 4a$$

- සාජ්‍යකෝණාස්‍රයක පරිමිතිය
සාජ්‍යකෝණාස්‍රයක දිග l ද, පළල b ද,
සාජ්‍යකෝණාස්‍රයේ පරිමිතිය p ද නම්,

$$p = l + b + l + b$$

$$p = 2l + 2b$$

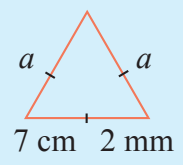
$$p = 2(l + b) \text{ ලෙස ද ලිවිය හැකි ය.}$$

නිදසුන 1

සමපාද ත්‍රිකෝණයක පාදයක දිග 7 cm 2 mm කි. එහි පරිමිතිය සොයන්න.
ත්‍රිකෝණයේ පරිමිතිය = $3a$

$$= 3 \times (7 \text{ cm } 2 \text{ mm})$$

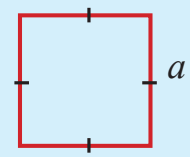
$$= 21 \text{ cm } 6 \text{ mm}$$

නිදසුන 2

සමචතුරස්‍රයක පරිමිතිය 25 cm 6 mm කි.
එහි පාදයක දිග සොයන්න.

සමචතුරස්‍රයේ පාදයක දිග a නම්,
සමචතුරස්‍රයේ පරිමිතිය = $4a = 25 \text{ cm } 6 \text{ mm}$
එහි පාදයක දිග $a = 25 \text{ cm } 6 \text{ mm} \div 4$
 \therefore සමචතුරස්‍රයේ පාදයක දිග 6 cm 4 mm වේ.

$$4 \overline{) 25 \text{ cm } 6 \text{ mm}}$$

$$\underline{24}$$

$$1 \rightarrow 10 \text{ mm}$$

$$\underline{16 \text{ mm}}$$

$$\underline{16 \text{ mm}}$$

$$00$$

නිදසුන 3

සාජුකෝණාස්‍රයක දිග, පළලට වඩා 3 cm කින් වැඩි ය. එහි පළල 5 cm නම්, සාජුකෝණාස්‍රයේ පරිමිතිය සොයන්න.

$$l = \text{දිග} = \text{පළල} + 3 \text{ cm}$$

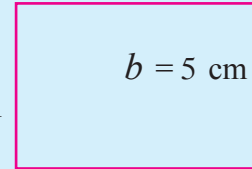
$$\text{සාජුකෝණාස්‍රයේ දිග} = \text{පළල} + 3 \text{ cm}$$

$$= 5 \text{ cm} + 3 \text{ cm} = 8 \text{ cm}$$

$$\text{සාජුකෝණාස්‍රයේ පරිමිතිය} = 2(l + b) = 2(8 + 5) \text{ cm}$$

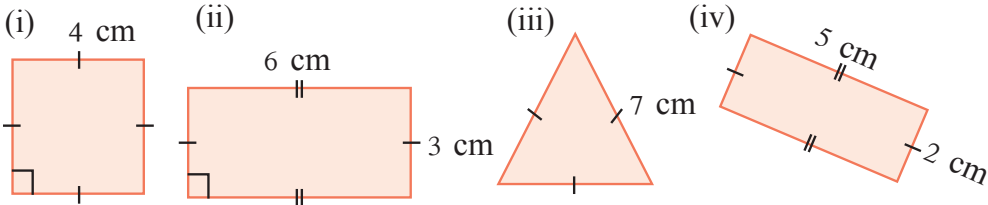
$$= 2 \times 13 \text{ cm}$$

$$= 26 \text{ cm}$$

16.5 අභ්‍යාසය

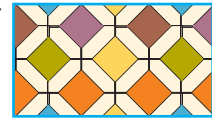
(1) පහත සඳහන් එක් එක් රූපයේ පරිමිතිය සොයන්න.

(2) (i) පැත්තක දිග 2.4 cm වූ සමචතුරස්‍රාකාර මුද්දරයක් රූපයේ දැක්වේ. එහි පරිමිතිය සොයන්න.

(ii) දිග 24 cm වූ ද පළල 5 cm වූ ද සාජුකෝණාස්‍රාකාර පිඟන් ගඩොලක පරිමිතිය සොයන්න.

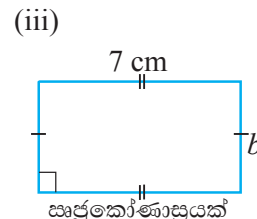
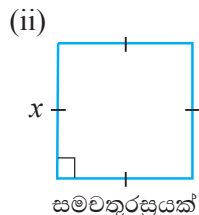
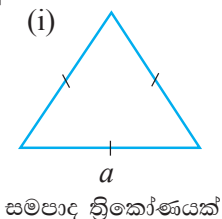

(iii) සමපාද ත්‍රිකෝණාකාර හැඩය ඇති බිත්ති සැරසිල්ලෙහි පරිමිතිය 48 cm 6 mm වේ. එහි පැත්තක දිග සොයන්න.

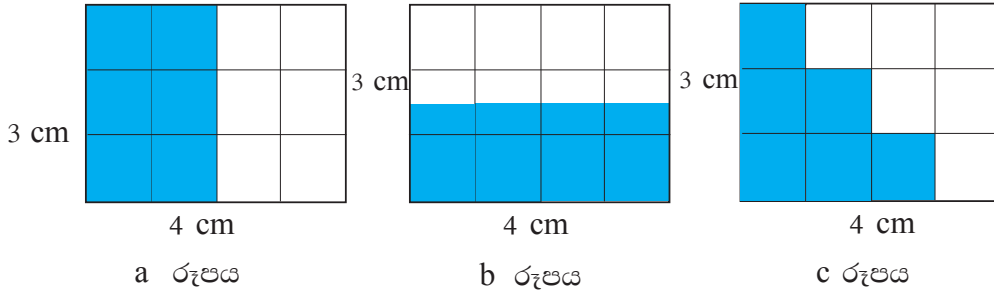

(iv) සමචතුරස්‍රාකාර ලේන්සුවක පරිමිතිය 40 cm වේ. එහි පැත්තක දිග සොයන්න.

(3) පහත සඳහන් එක් එක් තල රූපයේ පරිමිතිය 24 cm බැගින් වේ. a , x සහ b හි අගයන් සොයන්න.

- (4) (i) පැත්තක දිග 50 mක් වූ සමචතුරස්‍රාකාර ඉඩමක පරිමිතිය සොයන්න.
 (ii) ඉහත ඉඩම වටා කම්බි පොටවල් 5ක් ගැසීමට අවශ්‍ය කම්බිවල මුළු දිග සොයන්න.
- (5) 4 cmක් දිග 3 cmක් පළල සෘජුකෝණාස්‍රාකාර හැඩැති ආස්තර තුනක හරි අඩක් බැගින් අඳුරු කර ඇති අයුරු රූපයේ දැක්වේ.

- (i) 4 cmක් දිග 3 cmක් පළල සෘජුකෝණාස්‍රාකාර පරිමිතිය සොයන්න.
 (ii) a රූපයේ අඳුරු කර ඇති කොටසේ පරිමිතිය සොයන්න.
 (iii) b රූපයේ අඳුරු කර ඇති කොටසේ පරිමිතිය සොයන්න.
 (iv) c රූපයේ අඳුරු කර ඇති කොටසේ පරිමිතිය සොයන්න.
 (v) සෘජුකෝණාස්‍රාකාර කඩදාසියකින් හරි අඩක් වෙන් කරගත් පසු එම කොටසේ පරිමිතිය, සෘජුකෝණාස්‍රයේ පරිමිතියෙන් හරි අඩකට සමාන වේ ද?

සාරාංශය

- 10 mm = 1 cm 100 cm = 1 m 1000 m = 1 km
- සමපාද ත්‍රිකෝණයක පාදයක දිග a නම්, එහි පරිමිතිය $3a$ වේ.
- සමචතුරස්‍රයක පාදයක දිග a නම්, එහි පරිමිතිය $4a$ වේ.
- සෘජුකෝණාස්‍රයක දිග l ද, පළල b ද නම්, එහි පරිමිතිය $2l + 2b$ වේ. එනම්, $2(l + b)$ වේ.

සිතන්න

(1) 85 cm, 1 m 23 cm, 2 m 9 cm සහ 1 m 73 cm දිගවලින් යුත් එකම වර්ගයේ යකඩ කුරු කැබලි 4ක් ඇත. එම 4න්, 3ක් තෝරාගෙන යකඩ කුරුවල දිග නොවෙනස් වන පරිදි එක කෙළින් පැස්සීමෙන් සාදා ගත හැකි දිගම කම්බි කුරේ දිග ද කෙටිම කම්බි කුරේ දිග ද වෙන වෙනම සොයන්න.